

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Fenelab Technische Commissie Asbest
T.a.v. dhr. 10.2.e, voorzitter
Postbus 159
4190 CD GELDERMALSEN

**Directie Gezond en Veilig
Werken**

Afdeling Gezond Werken

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

10.2.e

T

10.2.e @minszw.nl

Onze referentie

2019-0000055240

Uw referentie

9FENE-SEC

Datum 11 april 2019

Betreft antwoord op uw brief over commotie in de media over proportionaliteit
asbestbeleid

Geachte heer van der Hoeven,

Uw brief (dd 15 maart 2019) is in goede orde ontvangen. Hieruit blijkt een grote betrokkenheid en dat waardeer ik. Met deze brief ga ik in op uw bericht.

Allereerst spreekt u uw zorgen uit over het onlangs gepubliceerde rapport over een proportioneel asbestbeleid. Dit rapport is opgesteld door TNO, de Universiteit Utrecht en Crisislab, in opdracht van Aedes. Voor een reactie van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op dit rapport verwijs ik naar het plenaire debat in de Tweede Kamer op 6 maart jongstleden.¹ Tijdens dit debat heeft de staatssecretaris gereageerd op het rapport en daarbij aangegeven dat het rapport grotendeels aansluit bij de in de beleidsreactie ingeslagen weg naar een zorgvuldig asbestbeleid. Dat wil zeggen: ruimte waar het, gezien de risico's, mogelijk is. Maar alleen wanneer het kan, de veiligheid en gezondheid van werknemers blijft op de eerste plaats staan. De staatssecretaris heeft daarbij afstand genomen van het uitgangspunt onder "proportionele kosten": zij heeft duidelijk gemaakt dat het arbeidsomstandighedenbeleid niet uitgaat van de maximumwaarde van het leven van werknemers, maar van een acceptabel risico dat zij mogen lopen. Ik wil daar tot slot bij opmerken dat het niet verboden is om te berekenen wat het risico is van bepaalde activiteiten die – op dit moment – in de regelgeving niet zijn toegestaan. Voor overige vragen en/of opmerkingen over het rapport verwijs ik u door naar de opdrachtgever of opstellers van het rapport. SZW is geen opdrachtgever van het onderzoek, noch betrokken geweest bij de totstandkoming van het rapport.

Ten aanzien van de betrokkenheid van TNO bij de totstandkoming van het rapport over een proportioneel asbestbeleid wil ik benadrukken dat SZW vertrouwen heeft in de wetenschappelijke kwaliteit en onafhankelijkheid van TNO. Het staat TNO vrij om opdrachten uit de markt aan te nemen. Het is daarbij wel van belang dat zij geen dubbele functie vervult.

¹ Zie ook hier de officiële reactie van de staatssecretaris van SZW:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/asbest/nieuws/2019/03/27/reactie-staatssecretaris-op-extern-rapport>

Daar waar TNO aan de lat staat voor de uitwerking van de maatregelen uit de beleidsreactie is die onafhankelijkheid extra belangrijk. SZW gaat daarom nadere afspraken maken met TNO om op deze punten de onafhankelijkheid te borgen.

**Directie Gezond en Veilig
Werken**
Afdeling Gezond Werken

Ook geeft u aan zorgen te hebben over de uitwerking van de in de beleidsreactie aangekondigde maatregelen. Deze beleidsreactie is ook aan de orde geweest tijdens het plenaire debat van 6 maart jl. en daarbij is een aantal moties aangenomen door de Tweede Kamer. De aard van deze moties maakt duidelijk dat er vanuit de Tweede Kamer steun is voor de uitvoering van de beleidsreactie. SZW gaat daarom, in samenwerking met onder meer de sector, door met de uitwerking en implementatie hiervan. Graag benadruk ik dat we dit in gezamenlijkheid doen met u en andere betrokkenen en dat de stakeholderoverleggen bedoeld zijn om met alle partijen hier het gesprek over te blijven voeren. Deze bijeenkomsten zijn de plek om eventuele zorgen en suggesties te bespreken die samenhangen met de uitvoering van de beleidsreactie. Het volgende stakeholderoverleg staat gepland op 8 mei a.s. De uitnodiging daarvoor heeft u inmiddels ontvangen. Ook zal er in juli, september en december een dergelijk overleg plaats vinden. Kortom, SZW stelt uw betrokkenheid op prijs en blijft graag in gesprek over hoe we in gezamenlijkheid invulling kunnen geven aan een zorgvuldig asbestbeleid.

Datum
11 april 2019
Onze referentie
2019-0000055240

De wereld van asbestverwijdering is complex: het gaat om veiligheid en gezondheid, gedetailleerde regelgeving en om kosten en opbrengsten. Er spelen vele belangen en er is sprake van dilemma's. Dilemma's tussen een risicogerichte aanpak en commerciële belangen; tussen een niet-aantoonbaar noodzakelijke aanpak en kostenbeheersing; tussen innovatie en concurrentiebelangen. Openheid over de verschillende belangen die er zijn is wat mij betreft een voorwaarde om samen met elkaar verder te kunnen werken. Daartoe wil ik u dan ook van harte uitnodigen.

Met vriendelijke groet,

drs. H.L.M. Boussen
Directeur Gezond en Veilig Werken

Van: 10.2.e
Aan: [Ark, T. van](#); 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: brandbrief Veras
Datum: vrijdag 15 maart 2019 15:55:30
Bijlagen: [brandbrief.SZW15-3-2019.pdf](#)

Goedemiddag dames en heren,
Namens de Veras zenden wij u in de bijlage een brandbrief, waarvan de inhoud voor zich zelf spreekt.

10.2.e

Algemeen directeur
10.2.e [@schijf.nl](#)

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

t.a.v. de staatssecretaris mevrouw drs. T. van Ark
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Onze referentie: 9VERAS-ASB.12720.B

Meteren, 15 maart 2019

BRANDBRIEF: de gevolgen van het rapport proportionaliteit in het asbestbeleid

Geachte mevrouw Van Ark,

Ongetwijfeld heeft u met ons kennisgenomen van de commotie vorige week in de media over het asbestbeleid. Aanleiding daarvan was de publicatie van een rapport over proportionaliteit in het asbestbeleid. Het rapport is opgesteld in opdracht van Aedes door TNO met drie andere organisaties. Het rapport was ook aan de orde in het debat in de Tweede Kamer vorige week.

Wij willen onze grote zorgen delen met u en uw collega van Infrastructuur en Waterstaat over wat dit betekent voor het risicobesef over en de borging van veilig en gezond werken in de bouw en specifiek in de asbestverwijdering. Deze gevolgen zijn direct merkbaar voor onze werknemers. Overigens staat het rapport en de commotie vorige week niet op zich, maar past dit in een structurele lijn van onjuiste duiding van feiten over het asbestbeleid en de rol van de asbestverwijderingsbranche daarin.

In het rapport worden de risico's van asbest vergaand gebagatelliseerd. De inhoud van het rapport is ronduit verbijsterend. Jarenlang overheidsbeleid en overheidscommunicatie gericht op het veilig en gezond omgaan met asbest wordt te grabbel gegooid. Gesteld wordt dat in de meeste van de beschouwde scenario's de kosten voor veilig en gezond werken buitenproportioneel zijn. Er worden scenario's beschouwd die flagrant in strijd zijn met de arbowet- en regelgeving en met nationale en Europese asbestregelgeving. Het boren van gaten in asbesthoudende plafonds is één van de onderzochte scenario's, terwijl dit een strafbaar feit is.

De rekenmethode die in het rapport wordt gehanteerd om de proportionaliteit van maatregelen te beoordelen staat haaks op de uitgangspunten van het arbobeleid en zal er overigens toe leiden dat ook op allerlei andere gebieden het arbobeleid kennelijk buitenproportioneel is.

Het rapport is zeker niet van wetenschappelijke kwaliteit, maar juist tendentiekus en een simplificatie van de uitdagingen die er werkelijk zijn om te komen tot een risicogericht asbestbeleid. Ter illustratie daarvan treft u hieronder enkele conclusies aan uit het rapport.

- *Het gebruiken van adembescherming en het toepassen van beheersmaatregelen bij het verwijderen van asbestdaken is volgens TNO e.a. buitenproportioneel. Aldus de onderzoekers is het 'budget' voor beheersmaatregelen om werknemers te beschermen tegen blootstelling bij het verwijderen van asbestdaken niet toereikend voor een "stofzuiger voor een boormachine". Opvallend is overigens dat TNO juist is gestart met de eerste fase van een onderzoek in opdracht van de Rijksoverheid naar de blootstelling bij het saneren van asbestdaken.*
- *Eén van de scenario's in het rapport is "de installateur die enkele malen per maand per ongeluk in een asbesthoudend plafond boort". TNO concludeert dat de risico's van het bewerken van asbesthoudende plafondbeplating door een installateur verwaarloosbaar klein is indien deze een adembeschermingsmiddel draagt. Er is voldoende 'budget' beschikbaar om een aantal "P3 mondkapjes" aan te schaffen. Het vervangen van de mondkapjes na eenmalig gebruik is aldus het rapport te kostbaar. Eenzelfde scenario wordt doorgerekend voor de particulier. Beide scenario's zijn strafbare feiten.*
- *Voor de brandweerman geldt aldus het rapport dat "voor een heel werklevens slechts enkele keren een P3 stofmasker gekocht zou mogen worden, wil er sprake zijn van een proportionele investering om het risico op sterfte te voorkomen". Overigens wordt door de onderzoekers opgemerkt dat brandweerlieden reeds adembescherming dragen en dat aanvullende maatregelen daarom sowieso niet nodig zijn. Of dat deze maatregelen tegen gevaarlijke stoffen dan wel proportioneel zijn komt overigens niet aan de orde, evenmin als de vraag of deze maskers wel bescherming bieden tegen asbestvezels.*

De beschouwde scenario's zijn in strijd met de Nederlandse en Europese asbestregelgeving, waarin onder andere staat dat "de werkmethoden zo zijn ingericht dat er geen asbeststof wordt geproduceerd of indien dat technisch niet mogelijk is, dat geen asbeststof in de lucht vrijkomt". Bovendien focust het rapport geheel op de data over blootstelling aan vezels en een gebrekkige kostenanalyse die niet verder komt dan een "P3 stofmasker" een "stofzuiger voor een boormachine". Het feit dat voor de bescherming van werknemers en omgeving tegen asbestblootstelling juist de borging van veilig en gezond werken in de asbestsanering cruciaal is en dat daarop ook een belangrijk deel van de huidige regelgeving in het 'asbeststelsel' is gebaseerd wordt veronachtzaamd.

Schrijnend is de positie en rol van TNO als auteur van het rapport. TNO is juist het instituut dat aantoonbaar een belangrijke stempel heeft gedrukt op uw asbestbeleid. Veel maatregelen die onze bedrijven in de asbestverwijdering iedere dag moeten treffen zijn gebaseerd op conclusies en aanbevelingen van TNO, zoals de voorgeschreven emissiebeperkende maatregelen, de eisen aan containments, de eisen voor het gebruik van adembeschermingsmiddelen en de wijze van meten en eindbeoordelen. Het rapport over proportionaliteit staat hier haaks op.

Voor zover het rapport moet worden beschouwd als een 'academisch proefballonnetje' om het publieke debat over proportionaliteit van arbobeleid aan te wakkeren, dan is dat zeker gelukt! Het is echter ongepast en onverantwoord om dit te doen over de rug van het asbestbeleid. Bovendien is dat TNO onwaardig en niet verenigbaar met de positie van TNO als wetenschappelijk adviseur van de overheid op het gebied van arbobeleid.

Het gaat hier ook om geloofwaardigheid. TNO kan ons inziens op deze wijze niet langer een rol spelen in de advisering van de overheid over asbestbeleid. Dat heeft belangrijke gevolgen voor de implementatie van uw beleidsreactie inzake het asbeststelsel, waarin aan TNO juist een belangrijke rol wordt toegedicht. Ook de onafhankelijkheid van TNO staat ter discussie, kijkend naar haar rol in dit eenzijdig opgestelde rapport in opdracht van Aedes en zonder betrokkenheid van overheid en bestaande overlegstructuren in het asbeststelsel (Ascert). Wij hebben besloten om dit ook aan de orde stellen in een brief aan de Raad van Bestuur van TNO die per heden is verzonden.

De duiding en framing van het rapport door Aedes in de media is buiten alle orde. In een breed mediaoffensief stelt Aedes dat de risico's van asbest veel minder zijn dan gedacht en dat beschermingsmiddelen niet noodzakelijk zijn. De asbestverwijderingsbranche krijgt er de schuld van dat de regels zijn doorgeslagen. Het tegendeel is waar, wij zijn juist voor een risicogestuurd asbestbeleid en hebben daarvoor veel voorstellen gedaan. Aedes verdraait de feiten, is maatschappelijk onverantwoord bezig en verzuimt om constructief samen te werken aan een risicogericht asbestbeleid. Dat alles om louter financieel gewin en ten koste van een jarenlang opgebouwd risicobesef over asbest.

De gevolgen zijn in de praktijk direct merkbaar! De bedrijven in onze branche doen elke dag hun best om Nederland stukje bij beetje veiliger en gezonder te maken. En zoals u weet, zijn die werkzaamheden niet zonder risico's voor onze mensen. Door het rapport en het mediaoffensief van Aedes en de onderzoekers worden onze werknemers door klanten en hun omgeving uitgelachen om de veiligheidsmaatregelen die zij iedere dag treffen. De directeuren van onze bedrijven krijgen boze klanten aan de lijn die eisen dat er andere werkmethoden worden gehanteerd, in strijd met de regels. Werknemers zijn niet meer gemotiveerd om hun werk veilig te doen.

In het Kamerdebat van 6 maart jl. wordt dit negatieve beeld over onze branche, zij het vanuit verschillende politieke invalshoeken, overgenomen door de meeste woordvoerders. Werkgevers en werknemers die iedere dag druk zijn met het verwijderen van asbest worden als de 'boeman' aangewezen. Wij maken ons ernstig zorgen over dit sentiment als direct gevolg van voornoemd TNO-rapport en de media aandacht daarover. Wij zullen onze contacten met Kamerleden de komende tijd intensiveren om een reëel beeld te geven van de praktijk en te pleiten voor onze concrete voorstellen voor een risicogestuurd asbestbeleid.

We zijn blij te merken dat u in het Kamerdebat afstand hebt genomen van het rapport. Uw stelling dat uw arbobeleid niet uitgaat van 'de maximumwaarde in Euro's van het leven van een medewerker', maar is gebaseerd op het uitgangspunt dat 'wie werkt er van moet uit kunnen gaan dat dat veilig en gezond gebeurt' delen wij.

Dat is ons inziens echter niet genoeg. Daarom roepen wij u dringend op tot het volgende:

1. Het is hard nodig dat u publiekelijk afstand neemt van het rapport van TNO en de boodschap van Aedes dat de risico's van asbest wel meevallen en beheersmaatregelen niet nodig zijn.
2. Verder is belangrijk dat de werkgevers en werknemers in de asbestverwijdering een hart onder de riem wordt gestoken, namelijk dat het werken in de asbestverwijdering ergens over gaat. Wij roepen u op om een statement te maken dat werkgevers en werknemers in de asbestverwijdering de maatregelen die worden getroffen niet zelf hebben verzonnen, maar dat dit gewoon regels zijn die door u zijn vastgesteld en waarop door toezichthouders wordt toegezien.
3. Ook vinden wij het cruciaal dat u als verantwoordelijk staatssecretaris voor veilig en gezond werken nog eens benadrukt dat het onaanvaardbaar is dat installateurs (en particulieren) zelf asbestplaten gaan verwijderen of gaatjes in asbesthoudende platen boren. Het rapport zegt dat de risico's daarvan meevallen, maar dat is misleidend en zet aan tot het plegen van strafbare feiten.
4. Vervolgens moet er vol gas worden gegeven met de implementatie van een risicogestuurd asbestbeleid. De tijd van 'praten en nog eens praten' is voorbij. Er moeten keuzes worden gemaakt en strakke lijnen worden uitgezet. De Kamerbrief met uw beleidsreactie staat bol van voornemens maar deze zijn onvoldoende concreet. We zien ook te weinig voortgang en te weinig samenhang. Wij hebben concrete voorstellen gedaan en onduidelijk is tot op de dag van vandaag wat hiermee wordt gedaan. Wij zijn in onzekerheid wat u nu precies van plan bent en we hebben veel vragen, zoals:

Blijft u staan voor de borging van veilig en gezond werken binnen het Certificatiestelsel Asbest? Deelt u onze voorstellen dat juist binnen dit stelsel moet worden gewerkt aan risicogestuurd beleid? Treedt u op tegen diverse initiatieven om werkmethoden en risicoklasse-indelingen buiten het 'asbeststelsel' om te regelen, waardoor uw eigen 'asbeststelsel' meer en meer wordt verzwakt? Worden de voorstellen die wij als asbestverwijderingsbranche doen serieus genomen en procesafspraken daarover nagekomen?

Wij zijn nog steeds bereid om een bijdrage te leveren aan de verbetering van het 'asbeststelsel'. We moeten helaas echter vaststellen dat het draagvlak bij onze achterban snel afneemt.

Het is hierom dat wij u dringend vragen om snel gehoor te geven aan onze oproep hierboven en om samen met ons te werken aan vertrouwen in het 'asbeststelsel'. U zegt in uw Kamerbrief dat u positief bent over het stelsel en daarop wil verder bouwen. Het is nu tijd om de daad bij het woord te voegen en ook te laten zien dat dit stelsel u veel waard is.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

Afschrift: Staatssecretaris van I en W en aan bestuur van Ascet

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: brief ter inzage
Datum: vrijdag 15 maart 2019 16:41:56
Bijlagen: [brandbrief.SZW15-3-2019.pdf](#)

Daar is ie.
10.2.e

Directie Gezond en Veilig Werken
Ministerie van SZW
10.2.e

Van: 10.2.e
Aan: [Ark, T. van](#); 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: 9VERAS-SEC: brief over de gevolgen van het TNO rapport proportionaliteit in het asbestbeleid
Datum: vrijdag 15 maart 2019 15:59:41
Bijlagen: [image001.jpg](#)
[image003.png](#)
[image005.png](#)
[9VERAS-ASB.12720.B.brandbrief.SZW.pdf](#)

Geachte mevrouw Van Ark en anderen,

Bijgaand treft u aan de brandbrief inzake onze zorgen om de gevolgen van het TNO rapport proportionaliteit in het asbestbeleid.

Graag ontvangen wij een bevestiging van ontvangst. Indien tevens toezending per post gewenst is verneem ik dat graag.

Met vriendelijk groet,

10.2.e

mobiel 06¹ 10.2.e
^

Postadres

Postbus 159
4190 CD GELDERMALSEN

VSN0001_LG_FC_LR

Bezoekadres

Rijksstraatweg 69
4194 SK METEREN

Contact

Telefoon 0345-471390
Telefax 0345-471381

www.sloopaannemers.nl

10.2.e @sloopaannemers.nl

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

VERAS en VVTB,
T.a.v. dhr. 10.2.e
Postbus 159
4190 CD GELDERMALSEN

**Directie Gezond en Veilig
Werken**

Afdeling Gezond Werken

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

10.2.e

T

10.2.e @minszw.nl

Onze referentie

2019-0000055266

Uw referentie

9VERAS-ASB.12720.B

Datum 11 april 2019

Betreft antwoord op uw brief over de gevolgen van het rapport over
proportionaliteit in het asbestbeleid

Geachte heren 10.2.e : en 10.2.e ,

Uw brief (dd 15 maart 2019) is in goede orde ontvangen. Hieruit blijkt een grote betrokkenheid en dat waardeer ik. Met deze brief ga ik in op uw bericht.

Allereerst spreekt u uw zorgen uit over het onlangs gepubliceerde rapport over een proportioneel asbestbeleid. Dit rapport is opgesteld door TNO, de Universiteit Utrecht en Crisislab, in opdracht van Aedes. Voor een reactie van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op dit rapport verwijs ik naar het plenaire debat in de Tweede Kamer op 6 maart jongstleden.¹ Tijdens dit debat heeft de staatssecretaris gereageerd op het rapport en daarbij aangegeven dat het rapport grotendeels aansluit bij de in de beleidsreactie ingeslagen weg naar een zorgvuldig asbestbeleid. Dat wil zeggen: ruimte waar het, gezien de risico's, mogelijk is. Maar alleen wanneer het kan, de veiligheid en gezondheid van werknemers blijft op de eerste plaats staan. De staatssecretaris heeft daarbij afstand genomen van het uitgangspunt onder "proportionele kosten": zij heeft duidelijk gemaakt dat het arbeidsomstandighedenbeleid niet uitgaat van de maximumwaarde van het leven van werknemers, maar van een acceptabel risico dat zij mogen lopen. Ik wil daar tot slot bij opmerken dat het niet verboden is om te berekenen wat het risico is van bepaalde activiteiten die – op dit moment – in de regelgeving niet zijn toegestaan. Voor overige vragen en/of opmerkingen over het rapport verwijs ik u door naar de opdrachtgever of opstellers van het rapport. SZW is geen opdrachtgever van het onderzoek, noch betrokken geweest bij de totstandkoming van het rapport.

Ten aanzien van de betrokkenheid van TNO bij de totstandkoming van het rapport over een proportioneel asbestbeleid wil ik benadrukken dat SZW vertrouwen heeft in de wetenschappelijke kwaliteit en onafhankelijkheid van TNO. Het staat TNO vrij om opdrachten uit de markt aan te nemen. Het is daarbij wel van belang dat zij geen dubbele functie vervult.

¹ Zie ook hier de officiële reactie van de staatssecretaris van SZW:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/asbest/nieuws/2019/03/27/reactie-staatssecretaris-op-extern-rapport>

Daar waar TNO aan de lat staat voor de uitwerking van de maatregelen uit de beleidsreactie is die onafhankelijkheid extra belangrijk. SZW gaat daarom nadere afspraken maken met TNO om op deze punten de onafhankelijkheid te borgen.

**Directie Gezond en Veilig
Werken**
Afdeling Gezond Werken

Ook geeft u aan zorgen te hebben over de uitwerking van de in de beleidsreactie aangekondigde maatregelen. Deze beleidsreactie is ook aan de orde geweest tijdens het plenaire debat van 6 maart jl. en daarbij is een aantal moties aangenomen door de Tweede Kamer. De aard van deze moties maakt duidelijk dat er vanuit de Tweede Kamer steun is voor de uitvoering van de beleidsreactie. SZW gaat daarom, in samenwerking met onder meer de sector, door met de uitwerking en implementatie hiervan. Graag benadruk ik dat we dit in gezamenlijkheid doen met u en andere betrokkenen en dat de stakeholderoverleggen bedoeld zijn om met alle partijen hier het gesprek over te blijven voeren. Deze bijeenkomsten zijn de plek om eventuele zorgen en suggesties te bespreken die samenhangen met de uitvoering van de beleidsreactie. Het volgende stakeholderoverleg staat gepland op 8 mei a.s. De uitnodiging daarvoor heeft u inmiddels ontvangen. Ook zal er in juli, september en december een dergelijk overleg plaats vinden. Kortom, SZW stelt uw betrokkenheid op prijs en blijft graag in gesprek over hoe we in gezamenlijkheid invulling kunnen geven aan een zorgvuldig asbestbeleid. In dat licht bezien, wil ik niet onvermeld laten dat uw vezelveiligheidscampagne ter bevordering van de veilige verwijdering van asbest wordt gewaardeerd en past bij dit beleid.

Datum
11 april 2019
Onze referentie
2019-0000055266

De wereld van asbestverwijdering is complex: het gaat om veiligheid en gezondheid, gedetailleerde regelgeving en om kosten en opbrengsten. Er spelen vele belangen en er is sprake van dilemma's. Dilemma's tussen een risicogerichte aanpak en commerciële belangen; tussen een niet-aantoonbaar noodzakelijke aanpak en kostenbeheersing; tussen innovatie en concurrentiebelangen. Openheid over de verschillende belangen die er zijn is wat mij betreft een voorwaarde om samen met elkaar verder te kunnen werken. Daartoe wil ik u dan ook van harte uitnodigen.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

drs. H.L.M. Boussen
Directeur Gezond en Veilig Werken

Van: 10.2.e
Aan: [Ark, T. van](#); 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: Reactie VOAM-VKBA op rapportage en media-aandacht proportionaliteit asbestbeleid
Datum: maandag 18 maart 2019 09:47:58
Bijlagen: [image001.jpg](#)
[2019-001 - BRIEF VOAM-VKBA Ministerie van SZW.pdf](#)

Geachte mevrouw Van Ark, geacht bestuurssecretariaat,
Bijgaand ontvangt u de reactie van VOAM-VKBA aangaande de rapportage 'Inzichten voor
proportioneel asbestbeleid' en de media-aandacht hierover.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Secretariaat VOAM-VKBA

cid:image001.jpg@01CF6551.0E1DBCEO

Lekdijk Oost 12
3413 MS Jaarsveld
Postbus 59
3410 CB Lopik
Nederland
T: +31 (0) 348 10.2.e
F: +31 (0) 348 4 780 51
M: +31 (0) 10.2.e
E: info@voam-vkba.nl
I: www.voam-vkba.nl

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

t.a.v. de staatssecretaris mevrouw drs. T. van Ark
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

referentie: 2019-001

datum: 18 maart 2019

Betreft: huidige discussies asbestbeleid

Geachte mevrouw Van Ark,

Afgelopen vrijdag namen wij kennis van de brief van VERAS/VVTB aan uw Ministerie aangaande 'de gevolgen van het rapport proportionaliteit in het asbeststelsel'. Langs deze weg willen wij u laten weten dat wij de in de brief geuite zorgen in zijn volledigheid onderschrijven. In aanvulling hierop vragen wij aandacht voor onderstaande punten.

VOAM-VKBA stoort zich in grote mate aan de onjuiste en suggestieve beeldvorming die op dit moment gaande is. Wij hebben grote zorgen over het effect dat dit heeft op de wijze waarop onze leden, de bij VOAM-VKBA aangesloten inventarisatiebedrijven, hun werk moeten verrichten. Bedrijven die al jaren integer en deskundig hun werkzaamheden verrichten worden weggezet als '*cowboys die zelf de regels bepalen*'. Wij herkennen ons hier niet in en bestrijden dit ten stelligste. Bedrijven die binnen het certificatiestelsel naar eer en geweten hun werk zo goed mogelijk proberen te doen worden op één hoop gegooid met bedrijven die willens en wetens buiten het stelsel opereren.

De verbeteringen in de regelgeving die de afgelopen jaren zijn doorgevoerd, en waar ook VOAM-VKBA aan heeft bijgedragen, hadden als belangrijk neven doel vanuit uw Ministerie het kaf van het koren te scheiden. Ondanks dat wij gezamenlijk en in goed overleg tot constructieve verbeteringen zijn gekomen, die zijn verankerd in regelgeving, worden de uitkomsten willens en wetens en met een voorop gezet doel door sommige partijen weggezet als regels van '*een sector die enkel uit is op eigen financieel gewin*'. Dit is ver buiten de feitelijke waarheid. Verbeteringen in het certificatiestelsel zijn in goed overleg tot stand gekomen. Ook Aedes is hierin (net als vertegenwoordigers uit de industrie) partij. Het Ministerie van SZW is hierin penvoerder geweest.

Wij vragen u dringend een duidelijker standpunt in te nemen in deze discussie en een bijdrage te leveren aan het feitelijk communiceren over hoe de verhoudingen liggen teneinde deze beeldvorming te weerleggen. '*Wij herkennen ons niet in deze beeldvorming*' is hierbij een onvoldoende duidelijk standpunt. Geef duiding aan hoe het wel zit.

Maar daarnaast maakt ook uw Ministerie zelf keuzes. Zo neemt het Ministerie zelf een actieve rol op zich door alternatieve branche-specifieke werkmethoden (Aedes-vensterbanken) buiten de in de regelgeving vastgelegde weg van landelijke validaties (conform SCI-547) en zonder dat hierover overleg plaatsvindt met vertegenwoordigers van uitvoerende bedrijven die dit direct raakt. Deze werkwijze doet sterk afbreuk aan het stelsel en draagvlak. Bovendien nodigt het partijen uit om andere wegen te bewandelen dan de wegen die in goed overleg met alle belanghebbenden, robuust en met de nodige borging tot stand zijn gekomen.

Secretariaat VOAM-VKBA

Lekdijk Oost 12, Jaarsveld
Postbus 59, 3410 CB LOPIK
Telefoon: 0348-478 057

www.voam-vkba.nl

Fax: 0348-478 051
E-mail: secretariaat@voam-vkba.nl
KvK-nummer: 40482660

BTW nummer: NL804536041B01

Bankrekening ABN AMRO: 61.22.92.215

IBAN nummer: NL21ABNA0612292215

BIC code: ABNANL2A

Dit leidt tot allerlei neveneffecten en opportunisme bij het valideren van 'alternatieve werkmethoden', zonder dat goed nagedacht is over borging en uiteindelijk de vraag hoe onze medewerkers adequaat en veilig kunnen werken binnen deze wirwar aan regels.

Een ander voorbeeld is het werken onder de, nog altijd door uw Ministerie toegestane, 'protocollen van dNAA' die ons inziens sterk afbreuk doen aan de uitgangspunten van uw eigen regelgeving en deze ook daadwerkelijk ondermijnen. Wij wijzen u erop dat dit niet is uit te leggen aan onze leden en zien dat dit de motivatie van onze goed opgeleide medewerkers om binnen een ingewikkeld stelsel van gedetailleerde certificatie-eisen op de juiste manier hun werk te verrichten onder sterke druk zet. Ook de rol van Ascert, de Stichting die door uw Ministerie is aangewezen om in samenspraak met alle belanghebbenden een robuust stelsel aan regels te beheren, wordt hiermee ernstig ondermijnd. **Wij vragen u dringend om bij dergelijke ontwikkelingen de effecten op medewerkers die uiteindelijk binnen het stelsel van regels hun werkzaamheden uitvoeren nadrukkelijker mee te wegen en dit ook bij de taakstelling aan het toekomstige VIP deugdelijk te borgen.**

In de beleidsreactie over het certificatiestelsel (uw brief aan de Tweede Kamer van september 2018) heeft u een aantal ambities uitgesproken die wij hebben onderschreven. Zowel intern als extern hebben wij hierover onze waardering uitgesproken. Wij zijn nog altijd groot voorstander van meer risico-gestuurd beleid. Wij hechten echter ook aan een robuust en werkbaar stelsel van regels wat kan rekenen op breed draagvlak en de veiligheid van onze medewerkers en ander betrokkenen voorop stelt.

Wij herkennen onze inzet in uw reactie in het debat met de kamer afgelopen 6 maart. Grote zorgen hebben wij echter over de voortgang op dit dossier. Het Ministerie heeft een aantal goede ambities uitgesproken en op alle onderwerpen de regie naar zich toe getrokken. Tot op heden zien wij echter weinig voortgang. Tevens constateren wij dat wij, als vertegenwoordigers van een deel van de uitvoerende bedrijven in de keten en hiermee direct betrokken, op geen enkele wijze worden betrokken en geraadpleegd. Dit kunnen wij niet rijmen met de uitgangspunten in uw brief waarin u aangeeft grote waarde te hechten aan samenspraak met direct betrokkenen. De enige wijze waarop tot op heden gesprek heeft plaatsgehad is een brede informatiebijeenkomst op 10 januari j.l.

Wij hebben in dit overleg aangedrongen op een duidelijke roadmap en een aanspreekbare regisseur. Regie op het totale proces lijkt te ontbreken of is op zijn minst voor ons niet zichtbaar.

Wij vragen u dringend hierin op korte termijn meer duidelijkheid te geven. Langs welke weg gaat u tot uitwerking van uw beleidsvoornemens komen en op welke wijze worden wij, als één van de uitvoerende branchepartijen die dit direct raakt, betrokken?

Wij hechten hier grote waarde aan zodat wij hierin onze verantwoordelijkheid kunnen nemen en ook onze rol kunnen nemen in het creëren van het o zo nodige draagvlak.

Urgentie is ons inziens geboden op de neveneffecten van de huidige Risicoklasse-indeling (sterke prikkel om zo veel mogelijk naar RK1 te krijgen, zonder dat borging en vrijgave goed geregeld zijn) en duidelijkheid over de rol en positie van Ascert. Een specifiek onderdeel waar wij graag in een vroeg stadium met u van gedachten over van gedachten willen wisselen zijn de onderdelen waarin u aangeeft te willen nadenken over uitzonderingen of aanpassingen in de inventarisatieplicht in specifieke gevallen. Wij hebben hier uiteraard ook onze ideeën bij die wij graag met u willen delen.

Tot slot willen wij langs deze weg onze zorg uitspreken over de rol van TNO. In uw brief dicht u TNO een belangrijke rol toe als 'onafhankelijk' adviesorgaan aan het Ministerie. Het recente rapport van TNO in opdracht van Aedes roept echter grote twijfels op over de onafhankelijkheid van het advies.

Wij constateren dat conclusies in het rapport niet in lijn zijn met eerdere adviezen op vergelijkbare situaties aan uw Ministerie waarop onder meer het staande beleid is gebaseerd. Wij hebben dit eerder op het dossier 'Staalgrit' geconstateerd. Voor een consistent en robuust beleid is het van essentieel belang dat er geen licht zit tussen de verschillende studies, uitgevoerd door TNO.

Het kan ons inziens niet zo zijn dat er ook maar op enigerlei wijze de indruk kan ontstaan dat politieke druk of een opdracht vanuit één van de belanghebbende partijen (met een duidelijk doel) invloed heeft op de uitkomsten van onderzoeken en adviezen door TNO.

Door het recentelijk verschenen rapport van TNO e.a. wordt bij verschillende doelgroepen de indruk gewekt dat asbest zonder beschermingsmiddelen kan worden verwijderd. Dit is ons inziens absoluut niet het geval. Het effect is dat eigenaren nu denken dat ze zelf het asbest mogen gaan verwijderen zonder enige vorm van bescherming. Hierdoor ontstaat een oncontroleerbare neerwaartse spiraal die niet meer is terug te draaien, waarbij blootstelling van asbest gaat plaatsvinden naar mens en milieu, met alle gevolgen van dien voor nu en in de toekomst.

Wij vragen u op dit punt een duidelijk standpunt in te nemen en dit aspect mee te nemen in de beoogde rol voor TNO in de verdere uitwerking van uw beleidsreactie.

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van VOAM-VKBA,

10.2.e

Ir. ^{10.2.e}
Voorzitter

Afschrift: Staatssecretaris van I en W en aan bestuur van Stichting Ascert

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

VOAM-VKBA

T.a.v. dhr. ir. ^{10.2.e}, voorzitter

Postbus 59

3410 CB LOPIK

**Directie Gezond en Veilig
Werken**

Afdeling Gezond Werken

Postbus 90801

2509 LV Den Haag

Parnassusplein 5

T 070 333 44 44

www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

mw. ^{10.2.e}

T

^{10.2.e} @minsw.nl

Onze referentie

2019-0000055250

Uw referentie

2019-01

Datum 11 april 2019

Betreft antwoord op uw brief over huidige discussies asbestbeleid

Geachte heer ^{10.2.e}

Uw brief (dd 18 maart 2019) is in goede orde ontvangen. Hieruit blijkt een grote betrokkenheid en dat waardeer ik. Met deze brief ga ik in op uw bericht.

Allereerst spreekt u uw zorgen uit over het onlangs gepubliceerde rapport over een proportioneel asbestbeleid. Dit rapport is opgesteld door TNO, de Universiteit Utrecht en Crisislab, in opdracht van Aedes. Voor een reactie van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op dit rapport verwijs ik naar het plenaire debat in de Tweede Kamer op 6 maart jongstleden.¹ Tijdens dit debat heeft de staatssecretaris gereageerd op het rapport en daarbij aangegeven dat het rapport grotendeels aansluit bij de in de beleidsreactie ingeslagen weg naar een zorgvuldig asbestbeleid. Dat wil zeggen: ruimte waar het, gezien de risico's, mogelijk is. Maar alleen wanneer het kan, de veiligheid en gezondheid van werknemers blijft op de eerste plaats staan. De staatssecretaris heeft daarbij afstand genomen van het uitgangspunt onder "proportionele kosten": zij heeft duidelijk gemaakt dat het arbeidsomstandighedenbeleid niet uitgaat van de maximumwaarde van het leven van werknemers, maar van een acceptabel risico dat zij mogen lopen. Ik wil daar tot slot bij opmerken dat het niet verboden is om te berekenen wat het risico is van bepaalde activiteiten die – op dit moment – in de regelgeving niet zijn toegestaan. Voor overige vragen en/of opmerkingen over het rapport verwijs ik u door naar de opdrachtgever of opstellers van het rapport. SZW is geen opdrachtgever van het onderzoek, noch betrokken geweest bij de totstandkoming van het rapport.

Ten aanzien van de betrokkenheid van TNO bij de totstandkoming van het rapport over een proportioneel asbestbeleid wil ik benadrukken dat SZW vertrouwen heeft in de wetenschappelijke kwaliteit en onafhankelijkheid van TNO. Het staat TNO vrij om opdrachten uit de markt aan te nemen. Het is daarbij wel van belang dat zij geen dubbele functie vervult.

¹ Zie ook hier de officiële reactie van de staatssecretaris van SZW:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/asbest/nieuws/2019/03/27/reactie-staatssecretaris-op-extern-rapport>

Daar waar TNO aan de lat staat voor de uitwerking van de maatregelen uit de beleidsreactie is die onafhankelijkheid extra belangrijk. SZW gaat daarom nadere afspraken maken met TNO om op deze punten de onafhankelijkheid te borgen.

**Directie Gezond en Veilig
Werken**
Afdeling Gezond Werken

Ook geeft u aan zorgen te hebben over de uitwerking van de in de beleidsreactie aangekondigde maatregelen. Deze beleidsreactie is ook aan de orde geweest tijdens het plenaire debat van 6 maart jl. en daarbij is een aantal moties aangenomen door de Tweede Kamer. De aard van deze moties maakt duidelijk dat er vanuit de Tweede Kamer steun is voor de uitvoering van de beleidsreactie. SZW gaat daarom, in samenwerking met onder meer de sector, door met de uitwerking en implementatie hiervan. Graag benadruk ik dat we dit in gezamenlijkheid doen met u en andere betrokkenen en dat de stakeholderoverleggen bedoeld zijn om met alle partijen hier het gesprek over te blijven voeren. Deze bijeenkomsten zijn de plek om eventuele zorgen en suggesties te bespreken die samenhangen met de uitvoering van de beleidsreactie. Het volgende stakeholderoverleg staat gepland op 8 mei a.s. De uitnodiging daarvoor heeft u inmiddels ontvangen. Ook zal er in juli, september en december een dergelijk overleg plaats vinden. Kortom, SZW stelt uw betrokkenheid op prijs en blijft graag in gesprek over hoe we in gezamenlijkheid invulling kunnen geven aan een zorgvuldig asbestbeleid.

Datum

Onze referentie
2019-0000055250

De wereld van asbestverwijdering is complex: het gaat om veiligheid en gezondheid, gedetailleerde regelgeving en om kosten en opbrengsten. Er spelen vele belangen en er is sprake van dilemma's. Dilemma's tussen een risicogerichte aanpak en commerciële belangen; tussen een niet-aantoonbaar noodzakelijke aanpak en kostenbeheersing; tussen innovatie en concurrentiebelangen. Openheid over de verschillende belangen die er zijn is wat mij betreft een voorwaarde om samen met elkaar verder te kunnen werken. Daartoe wil ik u dan ook van harte uitnodigen.

Met vriendelijke groet,

drs. H.L.M. Boussen
Directeur Gezond en Veilig Werken

2972

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

stas is akkoord

10.2.e

10.2.
e

8/4)

Staatssecretaris

nota

Hoore brief

Eene met

Reactie op brieven VERAS, Fenelab en VOAM-VKBA

proced voorstel

Akkoord SG/DG

10.2.e

8/4

Directie Gezond en Veilig
Werken
Afdeling Gezond WerkenContactpersoon
Sjeel de VriesT
10.2.e @minszw.nl

Datum

Onze referentie
2019-0000045804**1 Status nota**

Ter beslissing

2 Aanleiding

Op 5 maart is het rapport van TNO, de Universiteit Utrecht en Crisislab, in opdracht van Aedes over een proportioneel asbestbeleid verschenen. Naar aanleiding daarvan heeft u een drietal brieven uit de sector ontvangen (van VERAS, Fenelab en VOAM-VKBA) waarin onder andere de betrokkenheid van TNO bekritiseerd wordt. Deze brief vormt een antwoord op de drie brieven.

Ook gaat deze nota in op uw vraag betreffende innovatie en in de bijlage vindt u een overzicht van de tijdens het plenair debat asbest (6 maart jl.) aangenomen moties en hoe hieraan vervolg wordt gegeven.

3 Beslispunten/advies/beslistermijn

- Bent u akkoord met de bijgevoegde reactie op de drie brieven?
- Bent u akkoord om deze namens directeur G&VW te laten versturen?
- Bent u akkoord met de in de bijlage voorgestelde wijze van opvolging van de moties?

4 Kernpunten

- In de brieven spreken de partijen hun twijfels uit over de onafhankelijkheid van TNO. Tevens wordt kritiek geleverd ten aanzien van de inhoud van het rapport. Er wordt aan u gevraagd publiekelijk afstand te nemen van dit rapport. Tot slot worden kritische kanttekeningen geplaatst bij de – uitwerking van de – beleidsreactie: deze is te weinig concreet en de uitwerking laat op zich wachten. De brieven gaan alle drie in op deze punten en zijn vermoedelijk inhoudelijk met elkaar afgestemd.

een

- Het advies is om deze brieven te laten beantwoorden door de directeur G&VW. Enerzijds om hen te ontmoedigen om over alle meningsverschillen in de sector u als scheidsrechter in te roepen; en anderzijds omdat we een proces met alle partijen zijn gestart om over de uitvoering van de beleidsreactie met elkaar met grote regelmaat te spreken (in plaats van vooral schriftelijk te communiceren).
- De lijn voor de beantwoording is de volgende:
  - Aedes-rapport: verwijzen naar uw reactie op dit rapport tijdens het TK debat van 6 maart. Daarbij aangeven dat SZW geen opdrachtgever is geweest voor het onderzoek, en voor verdere vragen doorverwijzen naar de opdrachtgever/opstellers.
  - Betrokkenheid en rol van TNO: vertrouwen in de wetenschappelijke kwaliteit en onafhankelijkheid van TNO bevestigen. Ten aanzien van de betrokkenheid van TNO bij de uitvoering van de beleidsreactie wel nogmaals afspraken maken om de onafhankelijkheid van TNO te borgen. Dit is reeds met TNO besproken. TNO gaat voorts zelf in gesprek met de sector naar aanleiding van de opmerkingen over de onafhankelijkheid.
  - Uitwerking van de beleidsreactie: verwijzen naar het feit dat de beleidsreactie uitgebreid is besproken in de Kamer en vervolgens naar de afspraak dat we via de stakeholderbijeenkomsten samen met de hele sector hier uitvoering aan geven. Ook deze partijen zijn uitgenodigd om mee te denken en praten. NB. De eerste bijeenkomst heeft op 10 januari plaatsgevonden. De tweede staat gepland voor 8 mei. Ook zijn er bijeenkomsten in juli, september en december aangekondigd. Deze bijeenkomsten zijn bedoeld om met elkaar over de uitwerking van de beleidsreactie van gedachten te wisselen. De ervaring leert dat belanghebbenden in de asbestsector SZW vaak afzonderlijk benaderen, onder meer met dergelijke brieven. Door de belanghebbenden regelmatig met elkaar om tafel te brengen kunnen dilemma's en verschillende belangen transparant gewisseld worden en kunnen reacties hier op tafel komen.
  - Verschillende belangen: op uw verzoek worden nogmaals de verschillende belangen en daarmee samenhangende dilemma's in de antwoordbrief weergegeven. Tevens worden partijen uitgenodigd om open te zijn over deze belangen. Dat is een voorwaarde voor goede samenwerking.

Directie Gezond en Veilig
Werken
Afdeling Gezond Werken

Datum

Onze referentie
2019-0000045804

Innovatie

U heeft gevraagd naar de stand van zaken van innovaties. Innovatie komt in beginsel vanuit de sector: dáár ligt expertise en de drive om effectiever/efficiënter te werken. SZW steunt en stimuleert waar het kan en werkt daarvoor samen met het RIVM en TNO aan de oprichting van het Validatie- en Innovatiepunt (VIP) dat de innovatiecommissie zal vervangen. Het VIP wordt naar verwachting in de zomer formeel ingesteld en na de zomer verder geoperationaliseerd.

In het afgelopen jaar is op het terrein van innovatie het volgende bereikt:

- Het product Batteryspray is door de innovatiecommissie geaccordeerd en is inmiddels in SMART opgenomen waardoor die asbestbron nu in de

laagste risicoklasse (RK1) kan worden verwijderd, zonder asbestcertificaat.

- Aedes werkt aan een vergelijkbare oplossing voor de verwijdering van beglazingskit. Recent heeft de innovatiecommissie geconcludeerd dat het verzoek voor het verwijderen van positief wordt gewaardeerd, mits er nog op een aantal punten nadere informatie/toelichting komt. Daarnaast is Aedes begonnen met de eigen pilot om vensterbanken in RK1 te verwijderen.
- Op het terrein van automatisering wordt in de sector gewerkt aan een machine "Six Pack Lifter" die asbestgolfplaten met zuignappen van het dak kan halen. Deze innovatie is al enkele jaren in ontwikkeling en zou (volgens TNO) dit jaar op de markt komen.
- Wat betreft het deelcertificaat voor mensen op het dak is aan Ascert nu al gevraagd om na te denken over een vereenvoudigd schema voor een persoon, maar mogelijk óók een bedrijf, dat zich alleen met asbestdaken bezighoudt.
- In het nieuwe certificatieschema (per 1 april 2019) is de toepassing van bevochtiging van asbest expliciet opgenomen als bronmaatregel. Dit is geen échte innovatie, want de toepassing van water of schuim als emissiebeheersende maatregel is al lange tijd bekend. Opname in het schema kan het gebruik stimuleren.

**Directie Gezond en Veilig
Werken**
Afdeling Gezond Werken

Datum

Onze referentie
2019-0000045804

Bijlage I: Aangenomen moties en gedane toezegging

Inleiding

Inhoudelijk gezien passen de moties goed bij de ambities uit de beleidsreactie en zijn binnen die kaders goed uitvoerbaar. Onder de tekst van iedere aangenomen motie staat schuingedrukt op welke manier dit wordt opgepakt.

De aangenomen moties op een rij

157. Aartsen (VVD), Stoffer (SGP), Von Martels (CDA) – Differentiatie risicoklassen asbestverwijdering

verzoekt de regering om te komen tot meer differentiatie in risicoklassen bij het verwijderen van asbest, de indeling meer te baseren op de werkelijke blootstelling en hierbij de uitkomst van het onderzoek van TNO te betrekken.

Dit past binnen de ambities uit de beleidsreactie. Zodra het risicogestuurd instrument functioneert zal dit leiden tot meer differentiatie (niet meer risicoklassen). De Kamer wordt hier verder over geïnformeerd in de asbestbrief die in september/oktober dit jaar naar de Kamer verstuurd zal worden.

158. Buiten reikwijdte

Beantwoord en op te pakken door IenW.

159. Buiten reikwijdte

160. Von Martels – Informeren Kamer over concrete innovaties

verzoekt de regering om innovaties in de asbestsector voortvarend op te pakken en voor het einde van het jaar de Kamer te informeren over een aantal concrete innovaties die goedgekeurd zijn en plaats gaan vinden.

Het nieuwe Validatie- en Innovatiepunt (VIP) wordt in de zomer ingesteld en na de zomer (tweede helft 2019) verder geoperationaliseerd. Vanaf dat moment kunnen nieuwe validatie-aanvragen ingediend en behandeld worden.

161. Buiten reikwijdte

Toezeggingen

De staatssecretaris zegt toe te zullen monitoren of de groeiende capaciteit van de Inspectie SZW toereikend blijft.

Met ISZW is afgesproken dat zij uitvoering zullen geven aan deze toezegging (mee laten lopen in reguliere voortgangsrapportages).

D-Nature BV
Welbergweg 71
7556 PE Hengelo

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
t.a.v. de staatssecretaris mevrouw drs. T. van Ark
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Hengelo, 21 maart 2019

Onze referentie: Veilig recycelen van asbest,
BRANDBRIEF: Het vermalen van asbestcement tot een poeder.

Geachte mevrouw Van Ark,

In 1930 werd voor de eerste keer toegegeven dat asbest gevaarlijk kan zijn en dit resulteerde onder meer in de officiële erkenning van asbest in 1949 als oorzaak van verschillende beroepsziekten. Dit begon met een verbod op het gebruik van gespoten asbest en op bruin en blauw asbest, gevolgd door een ander verbod op 1 januari 1993 waarin werd verklaard dat asbest niet langer kon worden gebruikt in wegen, gebouwen en daken en dat het kan niet langer geproduceerd en verkocht mocht worden. Uiteindelijk werd in 1998 een algemeen verbod op asbest genomen en geformuleerd. In dec 2024 zal een algemeen verbod op asbesthoudende daken worden gehandhaafd, wat betekent dat alle daken met asbest veilig moeten worden vervangen of verwijderd.

Na aanleiding van de commotie over het veilig saneren die de afgelopen weken in de media is verschenen, neem ik mij de vrijheid om u erop te wijzen dat het vermalen van asbestcement niet bevorderlijk is voor de gezondheid en dit wel degelijk gevaren met zich mee brengt naar de omgeving.

Ongetwijfeld heeft u, zoals wij, kennisgenomen van het initiatief van Asbeter. Wij zijn voorstanders van het innoveren van processen, mits het wel veilig kan.

Afbreken

*In de pilot gaan de platen van asbest en kalkcement (**het grootste bestanddeel**) in een shredder, waarna alle kleine deeltjes in aanraking komen met zoutzuur en afbreken. Wat overblijft zijn volledig asbestvrije stromen die kunnen worden toegepast in cement, gips en isolatiemateriaal. Focus van de pilot ligt voornamelijk op het verkleinen van de platen, het meten van de uitgaande stromen en het veilig verwerken in gesloten systemen, zodat blootstelling naar mens en omgeving worden vermeden.*

Tekst: <https://www.chemieparkdelfzijl.nl/actueel/2019/02/758633-asbest-vernietigen-met-zoutzuur-van-lubrizol>

Wij willen onze grote zorgen over het shredderen, met u en uw collega van Infrastructuur en Waterstaat, delen en over wat dit betekent voor het risicobesef en het risicobeleid in de asbest- en recyclingbranche. Mede door het rapport van Aedes, opgesteld door TNO, maken wij hierdoor grote zorgen. In dit rapport worden de risico's van asbest vergaand gebagatelliseerd en zij delen dan ook de woorden: Het grootste bestanddeel is Kalkcement en sluiten hun ogen voor de asbestvezel.

Jarenlang heeft het overheidsbeleid zich gericht op het veilig en gezond omgaan met asbest van welke aart dan ook en dit beleid zal nu te grabbel worden gegooid. Dit beleid is weer terug te vinden in de wet en regelgeving en overheidscommunicatie.

- Nederland en de Europese Unie is het verboden om nog asbest te gebruiken of te verkopen.
- Particulieren mogen niet meer dan 35 m2 zelf saneren, ander lopen zij persoonlijk gevaar.
- Loodgieters en of monteurs mogen de asbestcement platen achter de verwarming niet zelf verwijderen omdat dit een strafbaar feit is en zij persoonlijk gevaar lopen. Dit moet door een deskundige gedaan worden.
  - JOOST -- de risico's van asbest voor werknemers
<https://www.youtube.com/watch?v=5KMW8AY1ce4>
- Saneerders mogen de asbestcementplaten niet breken om het efficiënter in de Big Bag te krijgen.
- Asbestplaten die geschroefd zijn, mogen niet los getrokken worden.
- In de Nederlandse asbestregelgeving, staat onder andere in dat *"de werkmethode zo zijn ingericht dat er geen asbeststof wordt geproduceerd of indien dat technisch niet mogelijk is, dat geen asbeststof in de lucht vrijkomt"*
- Na een asbest brand wordt de omgeving afgezet om het gevaar voor buitenstaanders te voorkomen.
- En zo kunnen we nog vele voorbeelden gaan noemen.

Het rapport 'On the lookout for practicable sustainable options for asbestos waste treatment' beschrijft een 'assessment'-project van asbestafvalverwerkingstechnieken. Dit project is uitgevoerd in de tweede helft van 2017 en de eerste helft van 2018, in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW). Ook in dit rapport wordt de veiligheid beschreven:

- *Aan de omgang met asbest kleven zoveel risico's, dat je het óf op een veilige manier helemaal onschadelijk moet kunnen maken voor je het kunt hergebruiken, óf je het zó moet opslaan dat het nooit meer vrijkomt.*

En

- *Het project richt zich op diverse technieken, en kijkt naar méér dan alleen technische zaken. Immers: bij 'praktische toepasbaarheid' gaat het er niet alleen om of de technieken doen waarvoor ze bedoeld zijn (asbest onschadelijk en het restproduct herbruikbaar maken), maar ook of het voor werknemers, omwonenden en het milieu veilig kan gebeuren (en ook bijvoorbeeld of er niet een hoge CO2-uitstoot plaatsvindt) en of er op een rendabele manier een bedrijf mee opgericht en draaiend gehouden kan worden.*

Het Proces van Asbeter is in het verleden ook al geprobeerd maar dan met andere zuren en logen. Het TreSeNeRie-procédé (chemisch-thermische verwerking aan lagere temperatuur. Zie ook het artikel van NRC in 2000: <https://www.nrc.nl/nieuws/2000/03/11/in-de-snelkookpan-7486053-a719890>) proces welke bij u en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat bekend is. Ook kunt u de informatie terug vinden in het rapport van de OVAM: <http://www.dnature.nl/wp-content/uploads/2016/07/State-of-the-art-asbestos-waste-treatment.pdf> en het rapport van Infrastructuur en Waterstaat: 'On the lookout for practicable sustainable options for asbestos waste treatment'.

Dit proces is gestopt, omdat zij het te gevaarlijk vonden om het materiaal te verkleinen alvorens de asbestvezel vernietigd werd. Ook zit het gevaar er in dat men vooraf moet weten wat in de luchtdichte Big Bag zit alvorens het in de shredder wordt gebracht, om storingen of vast lopers van de shredder te voorkomen. Stofvorming van het shredder proces is niet 100% op te vangen met welke afzuiging en besproeiing dan ook. Voor de afzet van de pulp was er misschien een afzet mogelijkheid, echter het door hun geneutraliseerde zuur moest weer worden gestort of geloosd.

Wij maken ons grote zorgen dat de sanerings- en verwerkingsprocessen een wild west worden indien men maar denkt dat het om de lage hoeveelheid asbestvezel gaat in verhouding tot de hoeveelheid kalkcement en geen oog heeft voor de gevaren die het met zich mee kan brengen naar de omgeving.

Graag vernemen wij van u welk stand punt u gaat innemen in het asbestverwerkingsprocedé waaraan een verkleiningsstap voorafgaat.

10.2.e

10.2.e

.2.e

10.2.e

Directeur D-Nature (www.dnature.nl)

Directeur Twee "R" Recycling Groep (www.puinrecycling.nl)

TWEE
"R"

RECYCLING GROEP BV

PostNL

Afz. 7556 PE 71

€1,62

NEDERLAND

21.03.2019

NetSet RN 823828

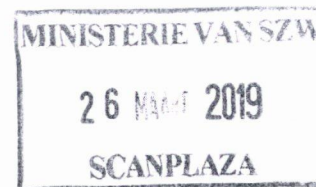
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
t.a.v. de staatssecretaris mevrouw drs. T. van Ark
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

TWEE
"R"

RECYCLING GROEP BV

Welbergweg 71
7556 PE Hengelo (O)

206CC #6611X0X#00#0000#

